

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2018. gada 25. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Eiropas apcietināšanas orderis – Pamatlēmums 2002/584/TI – 1. panta 2. punkts, 3. panta 2. punkts un 4. panta 3. punkts – Neizpildīšanas pamati – Kriminālizmeklēšanas pabeigšana – *Ne bis in idem* princips – Pieprasītā persona, kas ir bijusi liecinieka statusā kādā agrākā procedūrā par to pašu nodarījumu – Vairāku Eiropas apcietināšanas orderu izdošana attiecībā uz vienu un to pašu personu

Lieta C-268/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Županijski Sud u Zagrebu* (Zagrebas apgabaltiesa, Horvātija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 16. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 18. maijā, tiesvedībā par Eiropas apcietināšanas ordera izdošanu attiecībā uz

AY.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], tiesneši E. Levits, E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Bergere [*M. Berger*] (referente) un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerālvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: M. Aleksejevs [*M. Alekseev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 28. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- AY vārdā – *L. Valković* un *G. Mikuličić*, *odvjetnici*, *M. Lester*, *QC*, *S. Abram* un *P. FitzGerald*, *barristers*, kā arī *M. O’Kane*, *solicitor*,
- *Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta* vārdā – *T. Laptoš*, *V. Marušić* un *D. Hržina*, pārstāves,
- Horvātijas valdības vārdā – *T. Galli*, pārstāvis,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek*, *J. Vlácil* un *O. Serdula*, pārstāvji,
- Īrijas vārdā – *M. Browne* un *L. Williams*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kuriem palīdz *G. Mullan*, *BL*,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *M. M. Tátrai*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – horvātu.

- Austrijas valdības vārdā – *G. Eberhard*, pārstāvis,
  - Rumānijas valdības vārdā – *E. Gane, C.-M. Florescu* un *R.-M. Mangu*, pārstāves,
  - Eiropas Komisijas vārdā – *R. Troosters* un *M. Mataija*, kā arī *S. Grünheid*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2018. gada 16. maija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.), (turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2002/584”) 1. panta 2. punktu, 3. panta 2. punktu, kā arī 4. panta 3. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar procedūru, kurā *Županijski Sud u Zagrebu* (Zagrebas apgabaltiesa, Horvātija) izdod Eiropas apcietināšanas orderi (turpmāk tekstā – “EAO”) attiecībā uz Ungārijas pilsoni AY.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Pamatlēmuma 2002/584 1. pantā ir noteikts:

“1. [EAO] ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu [EAO], pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

3. Šis pamatlēmums groza [negroza] pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti 6. pantā Līgumā par Eiropas Savienību.”

- 4 Šā pamatlēmuma 2. panta “[EAO] piemērošanas joma” 1. un 2. punktā ir paredzēts:

“1. [EAO] var izsniegt par darbībām, par kurām izsniegšanas dalībvalsts tiesībās paredzēts brīvības atņemšanas sods vai ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, kura maksimālais ilgums ir vismaz 12 mēneši vai par jau piespriestu sodu vai jau piemērotu drošības līdzekli, kuru ilgums ir vismaz četri mēneši.

2. Šādi nodarījumi, ja par tiem izsniegšanas dalībvalstī var piemērot brīvības atņemšanas sodu vai ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, kura maksimālais ilgums ir vismaz trīs gadi, un tādi, kā tie definēti izsniegšanas dalībvalsts tiesībās, saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem un nepārbaudot darbības abpusējo sodāmību, ir pamats nodošanai, pamatojoties uz [EAO]:

[..]

- korupcija,

[..].”

- 5 Minētā pamatlēmuma 3. pantā “[EAO] obligātas neizpildīšanas pamats” ir noteikts:

“Izpildes dalībvalsts tiesas iestāde (šeit turpmāk – “izpildes tiesas iestāde”) atsaka [EAO] izpildīšanu šādos gadījumos:

[..]

2. Ja izpildes tiesas iestāde ir informēta par to, ka par pieprasīto personu dalībvalstī pieņemts galīgs spriedums attiecībā uz tādām [tām] pašām darbībām, ar nosacījumu, ka, ja ir piespriests sods, tad tas ir izciests vai to pašlaik izcieš, vai to vairs nevar izpildīt saskaņā ar notiesāšanas dalībvalsts tiesībām;

[..].”

- 6 Pamatlēmuma 2002/584 4. pantā “[EAO] fakultatīvas neizpildīšanas pamats” ir noteikts:

“Izpildes tiesu iestāde var atteikt [EAO] izpildīšanu:

[..]

3. Ja izpildes dalībvalsts tiesu iestādes ir nolēmušas vai nu neveikt kriminālvajāšanu attiecībā uz nodarījumu, kas ir [EAO] pamatā, vai procesu apturēt vai ja dalībvalstī attiecībā uz pieprasīto personu par tām pašām darbībām ir pieņemts galīgs spriedums, kas liedz procesu turpināt;

[..].”

Pamatlietas tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

- 7 AY, kas ir Ungārijas pilsonis un kādas Ungārijas sabiedrības valdes priekšsēdētājs, Horvātijā 2014. gada 31. martā tika apsūdzēts kukuļdošanā. *Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta* (Korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanas birojs, Horvātija) izvirzītajā apsūdzībā ir teikts, ka viņš esot sarīkojis lielas naudas summas nelikumīgu samaksu kādai Horvātijas augsta ranga politiskai amatpersonai, lai apmaiņā pret to panāktu līguma noslēgšanu.
- 8 2011. gada 10. jūnijā attiecībā uz AY Horvātijā tika uzsākta izmeklēšana. Pieņemot lēmumu par šīs izmeklēšanas uzsākšanu, Ungārijas kompetentajai iestādei tika lūgts sniegt starptautisku tiesisko palīdzību, nopratinot AY kā aizdomās turēto un izsniedzot viņam pavēsti.
- 9 Horvātijas iestādes šo lūgumu atkārtoti izteica vairākkārtīgos tiesiskās palīdzības lūgumos. Tomēr Ungārija šo lūgumu nepildīja, aizbildinoties, ka tā izpilde būtu pretēja Ungārijas valsts interesēm. Tāpēc Horvātijā notikusī izmeklēšana 2012. gada decembrī tika apturēta.
- 10 Tomēr, pamatojoties uz Horvātijas iestāžu sniegtajiem datiem, Ungārijas ģenerālprokurors 2011. gada 14. jūlijā uzsāka izmeklēšanu, jo bija pamatots iemesls aizdomām, ka ir izdarīts Ungārijas Kriminālkodeksā paredzēts noziedzīgs nodarījums, kura sastāvu veido starptautiska mēroga kukuļdošana. Iesniedzējtiesa norāda, ka šī izmeklēšana tika izbeigta ar Ungārijas Centrālā izmeklēšanas biroja 2012. gada 20. janvāra lēmumu, jo izdarītās darbības Ungārijas tiesībās netiek uzskatītas par noziedzīgu nodarījumu.

- 11 Minētā izmeklēšana tika uzsākta nevis pret AY kā aizdomās turēto, bet gan vienīgi saistībā ar noziedzīgu nodarījumu, kura izdarītājs nav zināms. Izmeklēšanas gaitā AY tika nopratināts tikai kā liecinieks. Turklāt maksājumu it kā saņēmusī Horvātijas augsta ranga politiskā amatpersona netika nopratināta.
- 12 2013. gada 1. oktobrī, pēc tam, kad Horvātijas Republika bija pievienojusies Eiropas Savienībai, un kamēr Horvātijā vēl nebija uzsākts kriminālprocess, Korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanas birojs izdeva EAO attiecībā uz AY.
- 13 Šā EAO izpilde tika atteikta ar *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa, Ungārija) 2013. gada 7. oktobra lēmumu, pamatojoties uz to, ka pieejamā informācija liecina, ka Ungārijā jau ir bijis ierosināts kriminālprocess par to pašu nodarījumu kā EAO pamatā esošais un ka minētais kriminālprocess ir izbeigts.
- 14 Pēc atteikuma izpildīt EAO tika noskaidrots, ka AY atrodas Vācijā un Austrijā, bet abas šīs dalībvalstis norādīja, ka ir nolēmušas nepildīt ar Interpola starpniecību izdoto starptautiskās meklēšanas pieteikumu, jo šā pieteikuma izpildes rezultātā iespējami varētu tikt pārkāpts *ne bis in idem* princips. Pēc tam Interpola sekretariāts nolēma svītrot starptautiskās meklēšanas pieteikumu attiecībā uz AY un liegt Horvātijas Republikai iespēju izmantot Interpola kanālus saistībā ar AY gan *ne bis in idem* principa pārkāpuma draudu, gan Ungārijas norādīto valsts drošības apsvērumu dēļ.
- 15 Pēc tam, kad Horvātijā AY tika apsūdzēts, 2015. gada 15. decembrī tika izdots jauns EAO, šoreiz to izdeva iesniedzējtiesas par EAO atbildīgā tiesu palāta, tomēr Ungārija to tā arī nav izpildījusi.
- 16 2017. gada 27. janvārī iesniedzējtiesa atkārtoti nosūtīja šo EAO Ungārijas kompetentajai iestādei. Šī tiesa šajā ziņā paskaidroja, ka, ņemot vērā, ka tajā ir uzsākts kriminālprocess pret AY un ka sākotnēji EAO bija izdevis prokurors posmā vēl pirms šā procesa uzsākšanas, izsniegšanas dalībvalstī ir mainījušies apstākļi.
- 17 Tā kā kopš šā otrā EAO nosūtīšanas bija pagājušas 60 dienas, nesaņemot atbildi, iesniedzējtiesa vērsās pie *Eurojust* dalībnieka Horvātijā. Šī tiesa norāda, ka šis dalībnieks, līdzko bija iesaistījies lietā, tai pārsūtīja Ungārijas kompetentās iestādes atzinumu, kurā teikts, ka tās ieskatā tai nav jāpilda izdots EAO, par kuru Horvātijā jau ir pieņemts lēmums kriminālprocesa izmeklēšanas stadijā. Līdz ar to tai neesot saistoši arī Pamatlēmumā 2002/584 paredzētie termiņi, kādos izskatāms izdots EAO. Tika arī norādīts, ka Ungārijā nav tiesisku iespēju apcietināt AY vai sākt jaunu procedūru, lai izpildītu otro Horvātijā 2015. gada 15. decembrī izdoto EAO. Identisks Ungārijas kompetentās iestādes atzinums iesniedzējtiesai tika nosūtīts 2017. gada 4. aprīlī.
- 18 Šajā kontekstā iesniedzējtiesai ir šaubas par to, kā interpretēt Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punktā un 4. panta 3. punktā paredzētos neizpildīšanas pamatus. Proti, šī tiesa uzskata, ka, tā kā tieši pieprasītā persona ir EAO priekšmets, lēmumam, kas tiek piesaukts kā EAO neizpildīšanas pamats, ir jāattiecas uz pieprasīto personu kā aizdomās turēto vai apsūdzēto. Ja procedūrā, kuras iznākumā šis lēmums ir pieņemts, pieprasītā persona ir tikusi nopratināta kā liecinieks, attiecīgais lēmums nevarot būt pamats, lai atteiktos izpildīt EAO. Līdz ar to lēmums, ar ko Ungārijā ir izbeigta izmeklēšana, kas nebija vērsta pret AY, nevarot attaisnot nodošanas atteikumu.
- 19 Turklāt šī tiesa uzskata par vajadzīgu vērsties Tiesā, lai noskaidrotu, kādi ir izpildes dalībvalsts pienākumi, kad dažādas kompetentās iestādes ir vairākkārt izdevušas EAO procesuālajās stadijās pirms un pēc kriminālprocesa uzsākšanas.

20 Šādos apstākļos *Županijski Sud u Zagrebu* (Zagrebas apgabaltiesa, Horvātija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kriminālvajāšanas neveikšana attiecībā uz [EAO] pamatā esošo nodarījumu vai tās izbeigšana ir saistīta vienīgi ar [EAO] pamatā esošo nodarījumu, vai tomēr šī tiesību norma ir jāsaprot tādējādi, ka kriminālvajāšanas izbeigšanai vai apturēšanai arī ir jāattiecas uz pieprasīto personu aizdomās turētā/apsūdzētā statusā šīs kriminālvajāšanas ietvaros?
- 2) Vai dalībvalsts saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punktu var atteikties izpildīt izdoto [EAO], ja citas dalībvalsts tiesu iestāde ir nolēmusi vai nu nesākt kriminālvajāšanu saistībā ar [EAO] pamatā esošo nodarījumu, vai arī to izbeigt gadījumā, kad šīs kriminālvajāšanas ietvaros pieprasītajai personai ir bijis liecinieka, nevis aizdomās turētā/apsūdzētā statuss?
- 3) Vai lēmums izbeigt izmeklēšanu, kurā pieprasītā persona nav bijusi aizdomās turētā statusā, bet tikusi nopratināta kā liecinieks, rada citām dalībvalstīm pamatu nepildīt izsniegto [EAO] saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punktu?
- 4) Kāda ir saikne starp nodošanas obligāta atteikuma pamatu, kas paredzēts Pamatlēmuma 3. panta 2. punktā gadījumā, “ja izpildes tiesas iestāde ir informēta par to, ka par pieprasīto personu dalībvalstī ir pieņemts galīgs spriedums attiecībā uz tādām [tām] pašām darbībām [...]”, un nodošanas fakultatīva atteikuma pamatu, kas paredzēts pamatlēmuma 4. panta 3. punktā gadījumā, ja “dalībvalstī attiecībā uz pieprasīto personu par tām pašām darbībām ir pieņemts galīgs spriedums, kas liedz procesu turpināt”?
- 5) Vai Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes dalībvalstij ir jāpieņem lēmums par visiem [EAO], kas tai nosūtīti, arī gadījumā, ja tā jau ir lēmusi par iepriekšēju [EAO], kuru izdevusi cita tiesas iestāde attiecībā uz to pašu pieprasīto personu tā paša kriminālprocesa ietvaros, un ja jaunais [EAO] ir izsniegts sakarā ar apstākļu izmaiņām [EAO] izsniegšanas dalībvalstī (lēmums par nodošanu iztiesāšanai – kriminālprocesa sākšana, stingrāks kritērijs par nodarījuma izdarīšanas pierādījumiem, jauna kompetentā tiesu iestāde/tiesa)?”

Tiesvedība Tiesā

- 21 Iesniedzējtiesa lūdza šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu izskatīt Tiesas Reglamenta 107. pantā paredzētajā steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā. Šā pieteikuma pamatošanai šī tiesa paskaidroja konkrēti, ka pieprasītā persona varētu tikt apcietināta un ka ir pieņemts lēmums par pagaidu apcietinājuma piemērošanu tai.
- 22 2017. gada 1. jūnijā piektā palāta pēc tiesneša referenta priekšlikuma, uzklusijusi ģenerāladvokātu, nolēma šo pieteikumu neapmierināt. Tomēr, ņemot vērā pamatlīetas apstākļus, Tiesas priekšsēdētājs ar 2017. gada 9. jūnija lēmumu atbilstoši Reglamenta 53. panta 3. punktam nolēma, ka šī lieta ir izskatāma prioritāri.

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 23 AY apstrīd lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, pamatojoties uz to, ka atbildēm uz uzdotajiem jautājumiem nebūšot nozīmes procesā, kas pret viņu aizmuguriski tiek vērstas Horvātijā. Jautājumi esot par to, vai citām dalībvalstīm bija un ir pienākums izpildīt pirmo un otro attiecībā uz viņu izdoto EAO. Taču šie jautājumi neesot jāatrisina, lai iesniedzējtiesa varētu spriest par apsūdzības daļām.

- 24 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā iedibinātās sadarbības starp Tiesu un valsts tiesām ietvaros tikai valsts tiesai, kura izskata strīdu un ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jāizvērtē gan prejudiciālā nolēmuma nepieciešamība, lai tā varētu pieņemt nolēmumu lietā, gan jautājumu, ko tā uzdod Tiesai, atbilstība. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jāsniedz nolēmums (spriedums, 2017. gada 12. oktobris, *Sleutjes*, C-278/16, EU:C:2017:757, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 25 Tāpēc tiek prezumēts, ka jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktā tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu kontekstā un kuru pareizība Tiesai nav jāpārbauda, ir atbilstīgi. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saiknes ar faktisko situāciju pamatlietā vai pamatlīetas priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2017. gada 12. oktobris, *Sleutjes*, C-278/16, EU:C:2017:757, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 26 Šajā gadījumā Tiesā iesniegtajos lietas materiālos nav skaidri redzams, ka šīs lietas situācija atbilstu kādam no minētajiem gadījumiem. Saistībā ar AY iesniedzējtiesā pašlaik notiek divas dažādas procedūras, proti, aizmugurisks kriminālprocess – minētās tiesas Iztiesāšanas tiesu palātā un ar EAO izdošanu saistīta procedūra – par šo jomu atbildīgajā tiesu palātā. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir izteikts otrajā no šīm procedūrām.
- 27 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka tā Tiesā vērsās tālab, lai atkarībā no atbildēm uz uzdotajiem jautājumiem lemtu par attiecībā uz AY izdotā EAO atsaukšanu. Tāpēc nav pamata apgalvot, ka uzdotajiem jautājumiem nav nekā kopīga ar iesniedzējtiesā notiekošajā procedūrā aplūkoto faktisko situāciju vai tās priekšmetu, nedz, ka problēma ir hipotētiska.
- 28 Lai kā arī nebūtu, lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību neietekmē apstākļi, ka uzdotie jautājumi attiecas uz EAO izpildes tiesu iestādes pienākumiem, lai gan iesniedzējtiesa ir šā EAO izsniegšanas tiesu iestāde. Proti, EAO izdošanas rezultātā pieprasītā persona iespējami var tikt apcietināta un tādējādi šī izdošana skar tās personisko brīvību. Taču Tiesa ir nospriedusi, ka par pamattiesību garantēšanu saistībā ar EAO procedūru ir atbildīga pirmkārt jau izsniegšanas dalībvalsts (spriedums, 2018. gada 23. janvāris, *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, 50. punkts).
- 29 Tādēļ, lai nodrošinātu šo tiesību garantēšanu – kuras dēļ tiesu iestādei var nākties pieņemt lēmumu atsaukt pašas izdoto EAO –, šādai iestādei ir jābūt iespējai vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 30 Tāpēc jākonstatē, ka pamatlietā tas, vai EAO tiks paturēts spēkā vai arī tiks nolemts to atsaukt, būs atkarīgs no tā, vai Pamatlēmums 2002/584 ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos kā šajā lietā esošie izpildes dalībvalsts tiesu iestāde drīkst vai pat vajadzības gadījumā tai ir pienākums nelemt par tai nosūtīto EAO vai atteikties to izpildīt.
- 31 Līdz ar to šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par piekto jautājumu

- 32 Ar piekto jautājumu, kas ir jāizskata vispirms, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes dalībvalsts tiesu iestādei ir jāpieņem lēmums par ikvienu tai nosūtīto EAO, pat ja šajā dalībvalstī jau ir lemts par agrāku EAO attiecībā uz to pašu personu un par to pašu nodarījumu, bet otrais EAO ir izdots tāpēc vien, ka pieprasītajai personai izsniegšanas dalībvalstī ir izvirzīta apsūdzība.
- 33 No Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 2. punkta formulējuma izriet, ka dalībvalstīm ikviens EAO ir jāizpilda, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar Pamatlēmuma noteikumiem. Tātad, ja vien nav izņēmuma apstākļu, izpildes tiesu iestādes šādu orderi var atteikties izpildīt tikai Pamatlēmumā izsmeloši uzskaitītajos neizpildīšanas gadījumos, un EAO izpilde var tikt pakārtota tikai vienam no minētajā pamatlēmumā ierobežojoši paredzētajiem nosacījumiem. Tādējādi minētajā Pamatlēmumā ir skaidri norādīti EAO obligātās neizpildīšanas pamati (3. pants) un fakultatīvās neizpildīšanas pamati (4. un 4.a pants) (skat. spriedumu, 2017. gada 10. augusts, *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 50. un 51. punkts).
- 34 Šajā kontekstā Pamatlēmuma 2002/584 15. panta 1. punktā ir paredzēts, ka “izpildes tiesu iestāde termiņos un saskaņā ar šajā pamatlēmumā noteiktajiem nosacījumiem pieņem lēmumu par to, vai persona ir jānodod”. Turklāt Pamatlēmuma 17. panta 1. un 6. punktā ir paredzēts, ka “[EAO] izskata un izpilda steidzamības kārtā” un ka “ikviena atteikšanās izpildīt [šādu orderi] ir jāpamato”. Turklāt Pamatlēmuma 22. pantā ir paredzēts, ka “izpildes tiesu iestāde nekavējoties paziņo izsniegšanas tiesu iestādei lēmumu par rīcību [EAO] sakarā”.
- 35 Tāpēc, kā secinājumu 38. punktā norāda ģenerāladvokāts, izpildes tiesu iestāde, kas nereaģē uz izdoto EAO un tādējādi nepārsūta izsniegšanas tiesu iestādei savu lēmumu, nepilda pienākumus, kas tai noteikti minētajās Pamatlēmuma 2002/584 normās.
- 36 Līdz ar to uz piekto jautājumu ir atbildams, ka Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes dalībvalsts tiesu iestādei ir jāpieņem lēmums par ikvienu tai nosūtīto EAO, pat ja šajā dalībvalstī jau ir lemts par agrāku EAO attiecībā uz to pašu personu un par to pašu nodarījumu, bet otrais EAO ir izdots tāpēc vien, ka pieprasītajai personai izsniegšanas dalībvalstī ir izvirzīta apsūdzība.

Par pirmo līdz ceturto jautājumu

- 37 Ar pirmajiem četriem jautājumiem, kas izvērtējami kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punkts un 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tālab, lai – pamatojoties uz vienu vai otru no šīm normām – atteiktos izpildīt EAO, var atsaukties uz tādu prokuratūras lēmumu kā pamatlietā aplūkotais Ungārijas Centrālā izmeklēšanas biroja lēmums, ar kuru tika izbeigta izmeklēšana, kas bija uzsākta attiecībā uz nezināmu nodarījuma izdarītāju un kuras gaitā persona, attiecībā uz kuru ir izdots EAO, tika nopratināta tikai kā liecinieks.

Par Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punktu

- 38 Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punktā ir noteikts obligātās neizpildīšanas pamats, saskaņā ar kuru izpildes tiesu iestādei ir jāatsakās izpildīt EAO, ja tā ir informēta par to, ka attiecībā uz pieprasīto personu kādā dalībvalstī ir pieņemts galīgs spriedums par to pašu nodarījumu, ar nosacījumu, ka, ja ir piespriests sods, tad tas ir izciests vai tas pašlaik tiek izciests, vai tas vairs nevar tikt izpildīts saskaņā ar notiesāšanas dalībvalsts tiesībām.

- 39 Šī tiesību norma ir paredzēta, lai novērstu, ka persona tiek atkārtoti kriminālvajāta vai tiesāta par vienu un to pašu nodarījumu (spriedums, 2010. gada 16. novembris, *Mantello*, C-261/09, EU:C:2010:683, 40. punkts), un atspoguļo Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pantā noteikto *ne bis in idem* principu, saskaņā ar kuru neviens nedrīkst tikt atkārtoti tiesāts vai sodīts krimināllietā par vienu un to pašu noziedzīgo nodarījumu.
- 40 Viens no nosacījumiem, kam ir pakārtots atteikums izpildīt EAO, ir tāds, ka par pieprasīto personu ir “pieņemts galīgs spriedums”.
- 41 Šajā ziņā ir jāpaskaidro, ka, lai arī Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punkta formulējumā ir minēts “spriedums”, šī tiesību norma ir vienlīdz piemērojama arī lēmumiem, ko pieņem par kriminālās tiesvedības īstenošanu attiecīgajā valsts tiesu sistēmā atbildīgā iestāde un ar ko tiek galīgi izbeigta kriminālvajāšana dalībvalstī, pat ja šādi lēmumi tiek pieņemti bez tiesas iesaistīšanās un ne sprieduma formā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 29. jūnijs, *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Tiesas judikatūras atziņa ir tāda, ka pieprasītā persona ir jāuzskata par tādu, kuras lietā par to pašu nodarījumu ir pasludināts galīgs spriedums Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punkta izpratnē, ja kriminālprocesa iznākumā kriminālvajāšana ir galīgi izbeigta vai ja dalībvalsts tiesu iestādes ir pieņēmušas lēmumu, ar kuru apsūdzētais tiek galīgi attaisnots attiecībā uz pārņemto nodarījumu (spriedums, 2010. gada 16. novembris, *Mantello*, C-261/09, EU:C:2010:683, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 43 Tādējādi “galīgs spriedums” Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punkta izpratnē var būt pasludināts tad, ja pieprasītā persona ir iepriekš bijusi kriminālvajāta (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 16. novembris, *Mantello*, C-261/09, EU:C:2010:683, 46. un 47. punkts; 2014. gada 5. jūnijs, *M*, C-398/12, EU:C:2014:1057, 31. un 32. punkts, kā arī 2016. gada 29. jūnijs, *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483, 34. un 35. punkts).
- 44 Turklāt *ne bis in idem* princips ir piemērojams tikai attiecībā uz personām, kas kādā dalībvalstī ir tiesātas ar galīgu spriedumu (skat. spriedumu, 2006. gada 28. septembris, *Gasparini* u.c., C-467/04, EU:C:2006:610, 37. punkts). Turpretim tas neattiecas uz personām, kuras vienīgi ir nopratinātas kriminālizmeklēšanā, piemēram, lieciniekiem.
- 45 Šajā lietā Tiesai iesniegtajos lietas materiālos ir redzams, ka izmeklēšana, kas Ungārijā veikta, atbildot uz Horvātijas tiesiskās palīdzības lūgumu, un izbeigta ar Ungārijas Centrālā izmeklēšanas biroja 2012. gada 20. janvāra lēmumu, tika veikta attiecībā uz nezināmu nodarījuma izdarītāju. Tā nav veikta attiecībā uz AY kā aizdomās turēto vai apsūdzēto, jo Ungārijas kompetentā iestāde šo personu ir nopratinājusi tikai kā liecinieku. Tādēļ, tā kā attiecībā uz AY nav veikta kriminālvajāšana, nav uzskatāms, ka attiecībā uz viņu būtu pieņemts galīgs spriedums Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punkta izpratnē.
- 46 Līdz ar to tālab, lai – pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punktu – atteiktos izpildīt EAO, nevar atsaukties uz tādu prokuratūras lēmumu kā pamatlietā aplūkotais Ungārijas Centrālā izmeklēšanas biroja lēmums, ar kuru tika izbeigta izmeklēšana, kas bija uzsākta attiecībā uz nezināmu nodarījuma izdarītāju un kuras gaitā persona, attiecībā uz kuru ir izdots EAO, tika nopratināta tikai kā liecinieks.

Par Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punktu

- 47 Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punktā ir noteikti trīs fakultatīvi neizpildīšanas pamati.

- 48 Saskaņā ar pirmo neizpildīšanas pamatu, kas paredzēts šā pamatlēmuma 4. panta 3. punktā, izpildes tiesu iestāde var atteikt EAO izpildīšanu, ja izpildes dalībvalsts tiesu iestādes ir nolēmušas neveikt kriminālvajāšanu attiecībā uz EAO pamatā esošo nodarījumu.
- 49 Taču, tā kā pamatlietā aplūkots Ungārijas Centrālā izmeklēšanas biroja lēmums nav par atteikšanos no kriminālvajāšanas, tādos apstākļos kā šajā lietā aplūkoti šis neizpildīšanas pamats neder.
- 50 Atbilstoši otrajam neizpildīšanas pamatam, kas paredzēts Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punktā, EAO izpildīšana var tikt atteikta, ja izpildes dalībvalstī tiesu iestādes ir nolēmušas izbeigt kriminālvajāšanu par EAO pamatā esošo nodarījumu.
- 51 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punkta pirmā daļa, kurā ir noteikts šis neizpildīšanas pamats, attiecas tikai uz “nodarījumu, kas ir [EAO] pamatā”, nevis uz pieprasīto personu.
- 52 Jāatgādina arī, ka, tā kā EAO izpildes atteikums ir izņēmums, šā ordera neizpildīšanas pamati ir jāinterpretē šauri (skat. spriedumu, 2018. gada 23. janvāris, *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 53 Taču, kā norāda Komisija, tāda interpretācija, saskaņā ar kuru – pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punktā rodamo otro neizpildīšanas pamatu – EAO izpilde var tikt atteikta tad, ja šis orderis ir par nodarījumu, kas ir identisks tam, par kuru jau bijis kāds agrāks lēmums, neatkarīgi no tā, vai identisks ir kriminālvajāšanas subjekts, būtu acīmredzami pārāk plaša un radītu EAO izpildes pienākuma apiešanas risku.
- 54 Proti, kā tas izriet no šā pamatlēmuma 1. panta 1. punkta, EAO ir tiesas nolēmums, lai panāktu pieprasītās personas apcietināšanu un nodošanu. Tāpēc EAO tiek izdots nevis vienīgi par kādu nodarījumu, bet gan noteikti attiecībā uz kādu konkrētu personu.
- 55 Turklāt šā neizpildīšanas pamata mērķis nav pasargāt personu no varbūtības, ka attiecībā uz viņu vairākās dalībvalstīs tiek veiktas secīgas izmeklēšanas par vienu un to pašu nodarījumu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 29. jūnijs, *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 56 Proti, Pamatlēmums 2002/584 iekļaujas Eiropas brīvības, drošības un tiesiskuma telpas kontekstā, kurā, no vienas puses, tiek nodrošināta personu brīva pārvietošanās, tai pat laikā, no otras puses, paredzot pienācīgus pasākumus, tostarp noziedzības novēršanas un apkarošanas jomā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 29. jūnijs, *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483, 46. punkts).
- 57 Tādējādi otrais noteiktais neizpildīšanas pamats, kas paredzēts Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punktā, ir jāinterpretē, ņemot vērā nepieciešamību sekmēt noziedzības novēršanu un apkarošanu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 29. jūnijs, *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483, 47. punkts).
- 58 Taču jākonstatē, ka tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkoti, kuros, pirmkārt, izmeklēšana tika veikta attiecībā uz nezināmu nodarījuma izdarītāju, nevis attiecībā uz EAO pieprasīto personu, un, otrkārt, lēmums, ar kuru šī izmeklēšana tika izbeigta, nav pieņemts attiecībā uz šo personu, Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punkta pirmajā daļā minētajā kriminālvajāšanā nav bijis šis personas iesaistes, kas attaisnotu atteikšanos izpildīt EAO.
- 59 Šādu interpretāciju apstiprina Pamatlēmuma 2002/584 rašanās vēsture, jo no Komisijas sākotnējā priekšlikuma (COM [2001] 522, galīgā redakcija, 18. lpp.) izriet, ka šā pamatlēmuma 4. panta 3. punkta pirmā daļa atspoguļo Parīzē 1957. gada 13. decembrī parakstītās Eiropas Konvencijas par izdošanu 9. panta otro teikumu. Nupat minētajā tiesību normā ir noteikts, ka “izdošanu var atteikt, ja

lūguma Saņēmējas Puses kompetentās varas iestādes ir nolēmušas vai nu neuzsākt, vai arī izbeigt procesuālās darbības sakarā ar to pašu nodarījumu vai nodarījumiem”. Šajā ziņā šīs konvencijas skaidrojošajā ziņojumā ir precizēts, ka minētā tiesību norma attiecas uz tādas personas gadījumu, “attiecībā uz” kuru “ir bijis” lēmums, kas liedz kriminālvajāšanu vai izbeidz to (skat. Skaidrojošā ziņojuma par Eiropas Konvenciju par izdošanu 9. lpp. [Parīze, 1957. gada 13. decembris, *série des traités européens* – Nr. 24).

- 60 Tādējādi tādos apstākļos kā šā sprieduma 58. punktā izklāstītie uz minēto lēmumu nevar atsaukties, lai EAO izpildi atteiktu, pamatojoties uz otro neizpildīšanas pamatu, kas paredzēts Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punktā.
- 61 Visbeidzot, atbilstoši trešajam neizpildīšanas pamatam, kas paredzēts Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 3. punktā, izpildes tiesu iestāde var atteikties izpildīt EAO, ja attiecībā uz pieprasīto personu par to pašu nodarījumu ir pieņemts galīgs nolēmums, kas liedz veikt turpmāku kriminālvajāšanu.
- 62 Šajā ziņā pietiek vien norādīt, ka šis neizpildīšanas pamats nav piemērojams tādā situācijā kā šajā lietā aplūkotā, jo nav izpildīti tā piemērošanas nosacījumi.
- 63 Līdz ar to, ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmajiem četriem jautājumiem ir atbildams, ka Pamatlēmuma 2002/584 3. panta 2. punkts un 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tālab, lai – pamatojoties uz vienu vai otru no šīm normām – atteiktos izpildīt EAO, nevar atsaukties uz tādu prokuratūras lēmumu kā pamatlietā aplūkotais Ungārijas Centrālā izmeklēšanas biroja lēmums, ar kuru tika izbeigta izmeklēšana, kas bija uzsākta attiecībā uz nezināmu nodarījuma izdarītāju un kuras gaitā persona, attiecībā uz kuru ir izdots EAO, tika nopratināta tikai kā liecinieks un attiecībā uz šo personu netika nedz veikta kriminālvajāšana, nedz pieņemts šis lēmums.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 64 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris), 1. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes dalībvalsts tiesu iestādei ir jāpieņem lēmums par ikvienu tai nosūtīto Eiropas apcietināšanas orderi, pat ja šajā dalībvalstī jau ir lemts par agrāku Eiropas apcietināšanas orderi attiecībā uz to pašu personu un par to pašu nodarījumu, bet otrs Eiropas apcietināšanas orderis ir izdots tāpēc vien, ka pieprasītajai personai izsniegšanas dalībvalstī ir izvirzīta apsūdzība.
- 2) Pamatlēmuma 2002/584, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, 3. panta 2. punkts un 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tālab, lai – pamatojoties uz vienu vai otru no šīm normām – atteiktos izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, nevar atsaukties uz tādu prokuratūras lēmumu kā pamatlietā aplūkotais Ungārijas Centrālā izmeklēšanas biroja lēmums, ar kuru tika izbeigta izmeklēšana, kas bija uzsākta attiecībā uz nezināmu nodarījuma izdarītāju un kuras gaitā persona, attiecībā uz kuru ir izdots Eiropas apcietināšanas orderis, tika nopratināta tikai kā liecinieks un attiecībā uz šo personu netika nedz veikta kriminālvajāšana, nedz pieņemts šis lēmums.

[Paraksti]